

ÁLLATORVOSOK

A Kormány [T/10097](#) számon benyújtott törvényjavaslata érinti a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről szóló [2012. évi CXXVII. törvényt](#) is. Ennek kapcsán az Infojegyzet a hazai állatorvosi hivatással foglalkozik.

Az állatorvoslás hazai története dióhéjban

Miután a **medicina veterinaria**, azaz állatorvoslás az egyetemes orvostudomány egyenrangú részévé vált a 19. század második felében, új tudományos korszak kezdődött el. Ismertté váltak az emberekre veszélyes járványbetegségek, ezért az egészséges állatállomány fenntartásához állami érdek fűződött. A lakosság érdekében indokoltá vált az **állami állategészségügyi felügyelet** létrehozása mind a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, mind az állattartás területén, hiszen az innen eredő termékek minősége az élelmiszer-egészségüggyel áll szoros kapcsolatban. Az egyre komplexebb feladatok ellátásához **jól felkészült állatorvosokra** volt szükség, akik az állatgyógyászat, az állategészségügyi közigazgatás, vagy a kutatások területén is kompetensek. A hazai állatorvosképzés, az állatgyógyítók oktatásának története II. József rendeletéig vezethető vissza. **1787**-ben a Pesti Egyetem Orvosi Karán felállított **állatgyógyászati tanszék** vezetését [Tolnay Sándor](#) állatorvos, orvosdoktor (1747–1818) látta el, aki egymaga oktatta az összes állatorvosi tárgyat. 1875-ben a **Magyar Királyi Állatorvosi Tanintézet** később Akadémia megalakulása szintén mérföldkőnek számított, ekkor a felvételi alapkövetelmény a korábbi elemi iskola elvégzése helyett, már hat gimnáziumi osztály és a latin nyelv ismeretét igényelte, a képzési idő pedig három évre nőtt ([Kollega, 2000](#)). A hazai állatorvoslás oktatásában kiemelkedő [Hutýra Ferenc](#) (1860–1934) professzort nemzetközileg is elismerték.

A 20. században az állatorvos képzés változó intézményi struktúra között zajlott. Az 1962-től kialakított Állatorvostudományi Egyetem a felsőoktatás integrációs folyamatai után 2000-tól a Szent István Egyetem Állatorvostudományi Karaként működött. A budapesti **Állatorvostudományi Egyetem** ([ÁTE](#)) 2016 júliusától ismét önálló intézménnyé vált.

Az állatorvosképzéssel párhuzamosan átstrukturálódott az állatállomány összetétele is. A megváltozott mezőgazdasági termelés miatt a gazdasági állatfajok (pl. juh, szarvasmarha, sertés) létszáma és területi megoszlása koncentráltabbá ([KSH, 2018](#)). A háztáji állattartás súlya csökkent. Ezzel szemben – ahogy világszerte – **növekszik a kisállatok, társállatok (kutya, macska) száma**. Mindez új kihívásokat jelent; új tenyésztési igények, speciális betegségek megjelenése, az egyedi állatgyógyászati feladatok ellátási feltételeinek biztosítása. Egy becslés szerint a **legáltalább egy kutyával rendelkező háztartások** aránya hazánkban 33%,

- A hazai állatorvosképzés több mint 200 éves múltra tekint vissza. Kiemelkedő alakjai, mint például Tolnay Sándor, Aujezky Aladár, Hutýra Ferenc, vagy Mócs János professzor munkássága nemzetközileg is elismert.
- A Magyar Állatorvosi Kamara (MÁOK) évente odaítéli a **Mócsy emlék-érmét** és az „Év állatorvosa” címet.
- A 2016 júliusától önállóan működő Állatorvostudományi Egyetem az állatorvosképzők rangsorában a 4. helyen áll.
- Az állatorvosi diploma, vagy a MÁOK tagság önmagában nem elég szolgáltató-állatorvosi tevékenység végzéséhez, ez praxisengedélyhez kötött.
- Az országban működő szolgáltató intézményeknek eddig 4 típusa volt megkülönböztethető: az állatorvosi rendelő, az állatorvosi szakrendelő, az állatkórház és az állatklinika.
- A törvényjavaslat értelmében külön kategória lesz az állatorvosi alapellátó rendelő, ahol műtő helyiség hiányában nem végezhetőek el egyes beavatkozások.
- Külön szakterület a hatósági állatorvoslás, illetve a jogosult állatorvosok munkája.
- A javaslat bevezetné az üzemi állatorvoslást.

macskák esetén 34%; míg ugyanezek az arányok az EU tagállamokban 25 illetve 23% ([FEDIAF, 2018](#)).

A mai hazai állatorvoslás szerteágazó szakterületének **három fő vonala**:

- a képzés, oktatás, kutatás területe;
- az állat-egészségügyi szolgáltatónál nyújtott állatorvosi tevékenységek;
- az állami/hatósági állategészségügyi szolgálat.

A köztük lévő együttműködés hatékonysága minden állampolgárra kihat, legyen szó egyedi esetekről – például házi kedvencünk orvosi ellátásáról –, vagy közösséget érintő ügyekről, mint az állatról emberre is áterjedő zoonózisok és járványok (pl. veszettség, lépfene, [trichinellózis](#)) elleni védelemről, élelmiszerbiztonságról stb.

ÁLLATORVOSKÉPZÉS, OKTATÁS, KUTATÁS

Az ÁTE rektorának [nyilatkozata](#) szerint a 2016-os önállóvá válással megtöbbszörözödtek a különböző tudományos kutatásokra és innovatív fejlesztésekre vonatkozó pályázási lehetőségek. Az egyetem öröksége a több mint **két évszázados** megszakítás nélküli [állatorvosképzés](#), ezen túl [biológia](#), alkalmazott zoológus BSc és MSc, valamint PhD képzés is választható. A felvételizőket napjainkban döntően a társállatok iránti állatszeretet vezérli. 2019-ben **ötszörös volt a túljelentkezés** a hazai 120 állami finanszírozású helyre. A hazai felsőoktatási helyzetet tekintve itt a legmagasabb az **idegen nyelvű hallgatók aránya**, több mint 50 országból 1100 külföldi tanul itt a 660 magyar hallgató mellett.

Zajlik képzés oktatási rendszerének átalakítása (11 helyett 12 félév) az állatgyógyászati hiányszakmák csökkentése céljából, és ösztönözni kell a hallgatókat a haszonállatokkal járó ismeretek (pl. juh, szarvasmarha, sertés) elsajátítására. Az ÁTE működését az EMMI felügyeli és finanszírozza. Az Állatorvosképző Intézmények Európai Egyesületének ([EAEVE](#)) határozatával (1995) Európa 98 állatorvosképző intézménye közül hetedikként elnyerte a teljes akkreditációt (2014-ben újra). Három nyelven

folyó oktatásnak és kutatói profiljának köszönhetően nemzetközileg elismert intézménnyé vált, az állatorvosképzők **rangsorában a 4. helyen áll**.

Az állatorvostudomány területén az egyes kutatócsoportok, műhelyek, intézmények eredményei, a szereplők közötti szinergia jó esetben kihathat az adott államban működő állategészségügyi/élelmiszerbiztonsági gyakorlatokra is. Az ÁTE [kutatásain](#) kívül az MTA Agrártudományi Kutatóközpont Állatorvos-tudományi Intézete meghatározó ([ATK](#)). Az ATK az állatorvos-tudomány egyetlen hazai főhivatású kutatóhelye a **molekuláris mikrobiológia** terén. Legfőbb feladata az [alap kutatások végzése](#) állategészségügyi szempontból jelentős kórokozók (vírusok, baktériumok, paraziták) jobb megismerése, az eredmények gyakorlatban való hasznosításának előkészítése, a vakcinák és védekezési eljárások kidolgozása, stb. Az Intézet és az ÁTE [kapcsolata](#) speciális.

A központi agrár- és élelmiszergazdasághoz kapcsolódó kutatóintézetek összevonásával 2014-ben létrejött Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ ([NAIK](#)) része az **Állattenyésztési, Takarmányozási és Húsipari Kutatóintézet** ([ÁTHK](#)). Története a 19. századig nyúlik vissza, és az ún. nagy gazdasági haszonállatokkal (szarvasmarha, sertés, juh, ló) foglalkozó alap-, alkalmazott és fejlesztő kutatásokat végzik el. Mindkét intézet kutatói jelentős szerepet vállalnak a profiljukhoz illeszkedő graduális és posztgraduális képzésben is. A tudományterület fontos [szaklapokkal](#) rendelkezik.

A MAGYAR ÁLLATORVOSI KAMARA (MÁOK)

A MÁOK az állatorvosok önkormányzati elveken alapuló, **közfeladatokat** és általános **szakmai érdekképviseleti** feladatokat ellátó [köztestülete](#). Tevékenységét a [2012. évi CXXVII. törvény](#) szabályozza. 17 területi és az országos szervezete útján ellátja az állatorvosi tevékenység gyakorlásával összefüggő egyes közfeladatokat. Hatékonyan részt vesz az állat-egészségügyi feladatok ellátásában, az állatorvosképzésben és szakképzésben, meghatározza a kamarai tagokra vonatkozó állatorvos-etikai

szabályokat és ellenőrzi azok betartását (MÁOK [Etikai Eljárási Szabályzat](#)). A kamarai tag állatorvosi tevékenységét az adott helyzetben elvárható gondossággal, a szakmai követelmények keretei között, az etikai szabályok szerint, legjobb tudása, erkölcsi felfogása és lelkiismereti meggyőződése szerint végzi el.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló [2016. év CL. törvény](#) szerinti **közigazgatási hatóságként** jár el – többek között – az alábbi ügyekben:

- kamarai tagfelvétel, tagsági jogviszony megszüntetése;
- az állat-egészségügyi szolgáltatók részére praxisengedély kiadása, visszavonása;
- az állatorvosi és asszisztensi névjegyzékkel kapcsolatos nyilvántartás vezetése;
- a kedvtelésből tartott állatok nem kereskedelmi célú mozgásához szükséges útlevél kiállítása.

A MÁOK [szerkezeti felépítését](#) és működését a hatályos (2019. július 11-től) [Alapszabálya](#) rögzíti. A területi szervek legfőbb döntéshozó szerve a közgyűlés, ahonnan országos küldöttest (71 fő) delegálnak az országos szervezet küldöttközgyűlésébe. Mind területi és országos szinten **4 állandó bizottság** – felügyelő, etikai, oktatási és specialista – működik (plusz országos tagozatok) és a törvényben meghatározott feladatokat látják el saját ügyrendjük szerint. A MÁOK törvényességi felügyeletét az Agrárminiszter látja el.

MÁOK tagság

Az **állatorvosi diploma**, vagy a kamarai tagság önmagában **senkit nem jogosít fel** szolgáltató-állatorvosi **tevékenység végzésére**, azaz praktizálásra. A kamarában 3 féle tagsági viszony létezik; alap-, szolgáltató állatorvosi, és pártoló tagság. Az állatorvos **regisztrációs díj** ellenében tagfelvételi kérelmét az illetékes területi szervezethez nyújtja be, amely a 21 napos ügyintézési határidőt követően a tagfelvételről írásos határozatot állít ki. Ezt követően az országos szervezet hatósági jogkörében kiállítja a tagsági igazolványt és biztosítja a szolgáltató-állatorvosi **bélyegzőt**. A 3 féle tagsági viszonyal eltérő havi tagdíjfizetési kötelezettség jár, a szolgáltató esetén ez 5100 Ft.

A kamarai tagok száma: **3031 fő** (2019.07.01. – tájékoztató adatok), ebből szolgáltató állatorvosi tevékenységet folytatók száma: **2603 fő**.

A tagfelvételt követően az **állatorvos szolgáltatói tevékenységét többféle úton** végezheti:

- saját nevére kiállított, ún. önálló praxis engedéllyel, állategészségügyi szolgáltatóként;
- praxis engedéllyel rendelkező vállalkozásnál (á.eü szolgáltató) (Bt., Kft.) közreműködő tulajdonosként, alkalmazottként;
- ún. szabad foglalkozású állatorvosként (megbízási szerződéssel);
- szövetkezeti tagként.

Praxisengedélyek

A [praxis engedélyek](#) kiadását szintén a MÁOK területi szervezetnél kell kérelmezni. Önálló praxis engedélyt csak olyan állatorvos kaphat, aki más jogszabály alapján nincs korlátozva a kereső tevékenység folytatásában. A praxis engedély érvényessége egész Magyarország közigazgatási területére kiterjed. A szolgáltatói tevékenység végzéséhez további feltétel minden esetben érvényes állatorvosi felelősségbiztosítás megléte, valamint az állatorvosnak rendelkeznie kell [FELIR](#) azonosítóval is. Az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer (FELIR) a NÉBIH mint élelmiszerlánc-felügyeleti szerv ([2008. évi XLVI. törvény](#) Éltv.) által létrehozott központi nyilvántartási [adatszolgáltatás](#)ként működik.

Állatorvosi tevékenységet nyújtó szolgáltatók

A törvény definiálja az állatorvosi tevékenységek sokszínűségét, az állatok vizsgálatától kezdve a sebészeti jellegű beavatkozásokig, Ezeket csak állat-egészségügyi szolgáltató nyújthatja, amelyeknek 4 típusát említi a törvény; **állatorvosi rendelő, állatorvosi szakrendelő, állatkórház és az állatklinika** ([Melyei listák](#)). Az ezek közötti különbséget röviden az ellátható tevékenységek köre, a tárgyi/személyi feltételek, az oktatási/kutatási szerepvállalás adja. Működésükhöz minden esetben a Magyar Állatorvosi Kamara által kiadott **praxisengedély** szükséges (+NÉBIH működési engedély) és működési területük az

ország teljes területére kiterjed. Magyarországon szabad állatorvos választás van, ami bizalmi elven alapuló lépés.

Az **kisállattartás kultúrájának** változásával párhuzamosan a szolgáltatásokkal szemben is nőttek az elvárások (Sátori, 2007). Meghatározó kérdés, hogy a kiválasztott szolgáltatónak milyen az elismertsége, mekkora távolságra van, milyen szintű ellátást nyújt és milyen költségen.

A mezőgazdasági termelés kulcsszereplői az **állatorvosok, nélkülük nem lehet sem megbízható járványvédelemről, sem élelmiszerbiztonságról** beszélni. A friss **diplomás állatorvosok** száma általában 100–110 fő között van egy évben, mintegy 65 százalékuk nő, akik döntően kisállatokkal foglalkozó praxisokban helyezkednek el. Elmondható tendencia, hogy az állatorvosi ellátottság szerkezete és a szolgáltatók **területenkénti megoszlása** az elmúlt harminc évben nagymértékben átalakult, a kedvencállat-praxisokon kívül a magyar állatorvosi **hivatás helyzete lassan kritikussá válik**, gond van az utánpótlással és bizonyos térségekben magas a praktizálók átlagéletkora. A nyilvántartásban szereplő praxisengedéllyel rendelkező szolgáltatók csaknem 35 százaléka Budapesten és Pest megyében van (VG, 2019).

HATÓSÁGI ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLAT

A hatósági állatorvosi munka egészen más, és **nem is népszerű hivatás** a végzősök körében,

a kormányhivatali fizetések miatt sem. A járássok egy részében nincs főállatorvos és a közigazgatási átalakítások nehezítették a helyzetet (Komócsin, 2019). A hatósági állatorvos munkája csakúgy, mint az állategészségügyi, állatvédelmi, állatjóléti és az élelmiszerlánc-felügyeleti tevékenységek központilag a **NÉBIH** felügyelete alá tartoznak. Kiemelt szerepe van az országos **főállatorvosnak**, akinek többek között a felügyelete alá tartoznak az állami állatorvosi szolgálatok. Köteles évente beszámolni az Országgyűlésnek is **jelentés** formájában. A 2018-as **beszámoló** szerint 16 215 telepen történt járványvédelmi tárgyú hatósági ellenőrzés, ebből 116 esetben találtak meg nem felelőségeket. Hatósági feladatai mellett fontos agrár- és kereskedelmi diplomáciai szerepe is van, hiszen a nemzetközi kereskedelem és a turizmus szempontjából lényeges kérdés egy ország állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági státusza.

Harmadik típus a **jogosult állatorvosok** köre (113/2006. (V. 12.) Korm. rendelet): Őket egyes állami feladatok elvégzésére a NÉBIH hatósági jogkörrel jogosítja fel. Ilyen tevékenységek lehetnek például, vágóhidra érkező élő állatok belföldi szállításánál az állat-egészségügyi szabályainak ellenőrzése, vagy elejtett vad esetén fogyaszthatósági döntéshozatal, a hús eladás esetén. Tevékenységüket érvényes, egy évre szóló szerződés mellett végezhetik, díjazás ellenében. A NÉBIH köteles közzétenni a **jogosult állatorvosok** névsorát.

Források:

- NÉBIH: Állategészségügyi és Állatvédelmi [Igazgatóság](#), Állategészségügyi Diagnosztikai [Igazgatóság](#), NÉBIH [adatbázisok](#)
- MÁOK Mócsy Emlékérem és az Év állatorvosa eddigi díjazottjai
- Kotlán Sándor: A magyar állatorvosképzés története, "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest 1941.
- Kollega Tarsoly István: [Állatorvos-tudomány](#) In: Magyarország a XX. században, Babits Kiadó, Szekszárd
- Koncsek Rita: Tizenkét féléves lesz az ÁTE (interjú) [Világgazdaság](#) 2019.11.12.
- [Mikrochip, PeTVetData](#) kisállat nyilvántartó rendszer
- The European Pet Food Industry (FEDIAF) European Facts & Figures 2018 [Overview](#)

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486